

Per Federspiel: Motiveringen for dette lovforslag er jo ganske den samme som for det langt mindre vidtgående forslag, der blev fremsat af daværende justitsminister Elmquist og blev ophøjet til lov nr. 239 af 1. juni 1947. Formålet var dengang, som det er nu, at lette resocialiseringen af landssvingerne og tillige at bidrage til, at de bestræbelser, der fra samfundets side gøres for at føre de straffede tilbage til en normal tilværelse, gøres lettere. Dette resocialiseringsformål har mit parti til stadighed haft for øje. Det trænger sig så meget stærkere på, som man ikke har kunnet se bort fra, at straffelovstillægget og vel navnlig anvendelsen af § 16 ofte har virket noget tilfældigt i praksis. Denne omstændighed har vel givet kravet om amnesti, som det populært kaldes, en vis medbør. Den højtærede justitsminister har med god grund peget på, at det problem, der rejses ved denne gengivelse af rettigheder, ikke er så ligetil.

Man betegner jo populært dette forslag som et amnestiforslag. Denne betegnelse tyder på begrebsforvirring og er tillige sprogligt urigtig. Amnesti forudsætter ophævelse af strafbarhed for visse konkrete forbrydelser. Det typiske tilfælde er jo samfundets tilgivelse for politiske forbrydelser umiddelbart efter, at en kritisk og stormfuld periode er afraageret. Det, det her drejer sig om, er intet i den retning. Der sker ingen ændring i eller ophævelse af den straf, som den pågældende er idømt, og som vel for de allerflestes vedkommende forlængst er udstået. Der sker ingen ændring i samfundets syn på det strafbare område. Den højtærede justitsminister har jo netop nu fremsat forslag om en yderst påkrævet modernisering af straffelovens kapitler 12 og 13, således at de bestemmelser, hvorefter de mennesker, som man nu vil gengive deres rettigheder, har været straffet, skulle gøres permanente, ophøjes til varig lovgivning. Det, man beskæftiger sig med ved det her foreliggende lovforslag, er alene straffens eftervirkning. Disse eftervirkninger, altså rettighedstab, har erfaringsmæssigt vist sig at være en hindring for resocialiseringen af de dømte, og her røres der ved et problem, der jo ikke angår alene de personer, der er dømt efter straffelovstillægget, men som angår enhver, der er idømt straf, og som efter straffens udståelse på ny søger at vinde fodfæste i samfundet.

For dem, der forlader fængslets port med vanærens stempel på sig, er det tab af social position og af mere håndgribelige rettigheder, som straffen under vort nuværende system medfører, en langt tungere byrde

end selve indespærringen. I et fængsel kan den straffede indrette sig. Tilværelsen er afrundet og gennemgående uden materielle problemer. Den største kval er sjælekvalen, og også den kan blive temmelig afstumpet under den faste, regelmæssige levemåde, som en fængselsrutine nødvendigvis gør. Først den dag fangen slipper fri, tårner problemerne sig op for ham. Han møder en mur af fordomme, han finder sig spærret ude fra de fleste borgerlige erhverv, og han bliver faktisk bremset i ethvert forsøg på at genskabe en borgerlig eksistens, en mennesketilværelse. Justitsministeren har utvivlsomt ret i den betragtning, han gjorde gældende ved sin forelæggelse, at en snævrere kreds, der har kendt lovovertræderen, ser mere menneskeligt på ham, end lovparagrafferne lader formode, og man kan gå videre og sige, at jo fjernere man har stået forbryderen, des mere tilbøjelighed vil man være til at betragte ham som ude af stand til at vende tilbage til en normal borgerlig tilværelse.

På mit partis vegne kan jeg tilsige den højtærede justitsminister vor støtte til arbejdet på at løse disse uhyre alvorlige resocialiseringsproblemer og også til på et videre område at undersøge betimeligheden af overhovedet at bibeholde straffens sociale følger og eftervirkninger. Udfra dette synspunkt kan jeg ligeledes på mit partis vegne give tilsagn om vor medvirken til nærværende lovforslags gennemførelse. Jeg går ud fra, at der i udvalget vil blive lejlighed til, selvom det bebudede lovforslag af videregående karakter endnu ikke måtte være fremsat, at stifte bekendtskab med de videregående tanker, som den højtærede minister allerede har ladet skinne igennem, at han har arbejdet med i nogen tid.

Jeg skal derfor også på nærværende tidspunkt afstå fra at beskæftige mig med enkeltheder i dette forslag. Jeg kan på mit partis vegne stort set tiltræde den begrundelse, den højtærede minister har givet for forslaget. Vi er i høj grad opmærksomme især på det problem, der er opstået i Sønderjylland, ikke mindst for de tysksindede sønderjyske læreres vedkommende. Jeg skal heller ikke her gøre mange bemærkninger om lovforslagets § 3, der jo udelukker blandt de rettigheder, der kan generhverves, den fortabte pensionsret. Det er utvivlsomt et uhyre vanskeligt spørgsmål at røre ved, men det er lidt vanskeligt at se, hvorfor en enkelt af disse rettigheder, måske den, som de pågældende mest har bidraget til at erhverve sig, netop skal holdes udenfor.

Men jeg vil dog gerne gøre et par principielle bemærkninger om forslaget bag-